

УДК 94(477)(100=161.2)"195"
DOI: 10.24919/2312-2595.6/48.228524

Олександр МУЗИЧКО

доктор історичних наук, професор кафедри історії України, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, вул. Єлисаветинська, 12, м. Одеса, Україна, індекс 65082 (sandro06@ukr.net).

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8019-2254>

Бібліографічний опис статті: Музичко, О. (2021). Внесок родини Мошинських у громадське та культурне життя української діаспори у другій половині ХХ ст. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія Історія*, 6/48, 381–394. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.6/48.228524>.

ВНЕСОК РОДИНИ МОШИНСЬКИХ У ГРОМАДСЬКЕ ТА КУЛЬТУРНЕ ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ ст.

Анотація. *Мета дослідження* полягає у здійсненні аналізу внеску родини Мошинських у суспільний та культурний розвиток Європи та США ХХ ст. **Методологію дослідження** обрано з урахуванням поставленої мети та специфіки об'єкта і предмета дослідження. *Базисом є система методів наукового пізнання: формальної логіки з метою з'ясування змісту досліджуваних питань; теоретичний – для аналізу наукової літератури; метод системного аналізу – для узагальнення особливостей історіографічної та меморіальної ситуації. Використано також емпіричний, порівняльний, проблемно-хронологічний та джерелознавчий методи.* **Наукова новизна** публікації полягає у тому, що заявлена тема вперше комплексно висвітлена в історіографії. **Висновки.** *Родина Мошинських уособлює феномен збереження української ментальності та культури поза межами Батьківщини. Живильним джерелом для представників родини стали мистецькі студії, зміст і сенс яких полягав у поєднанні модерних мистецьких течій з традиційними, народними, українськими. Усі члени родини про-*

© Олександр Музичко, 2021

ISSN 2312-2595 (Print) ISSN 2664-3715 (Online)

демонстрували приклад вдалого поєднання реалізації мистецького натхнення з громадською діяльністю, що була спрямована на захист національних інтересів українців. Велике значення мав досвід родини у відстоюванні консервативних, релігійних, цінностей. Феномен родини Мошинських був усвідомлений вже сучасниками, які розглядали його як ідеальну модель для українських родин у діаспорі. Перспективи подальших досліджень полягають у розширенні джерельної бази, зверненні до усних джерел, родинних архівів.

Ключові слова: просопографія; родина; діаспора; еміграція; мистецтвознавство; Сполучені Штати Америки.

Oleksandr MUZYCHKO

PhD hab. (History), Professor, Department of History of Ukraine, Odesa I.I. Mechnikov National University, 12, Elysavetynska Str., Odesa, Ukraine, postal code 65082 (sandro06@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8019-2254>

To cite this article: **Muzychko, O.** (2021). Vnesok rodyny Moshynskykh u hromadske ta kulturne zhyttia ukrainскоi diasporы u druhii polovyni XX st. [The contribution of the Moshytsky family to the social and cultural life of the Ukrainian diaspora in the second half of the XX century]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya Istoriiia – Problems of Humanities. History Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 6/48, 381–394. doi: <https://doi.org/10.24919/2312-2595.6/48.228524> [in Ukrainian].

THE CONTRIBUTION OF THE MOSHYTSKY FAMILY TO THE SOCIAL AND CULTURAL LIFE OF THE UKRAINIAN DIASPORA IN THE SECOND HALF OF THE XX CENTURY

Summary. *The purpose of this article is to study the participation of Moszynski family in the social and cultural processes of Europe and the United States in the XX century. The methodological basis was chosen taking into account the objective and specificity of the object and subject of study. The basis is the system of methods of scientific of scientific knowledge: formal logic (analysis, synthesis, deduction, induction, analogy, abstraction) in order to clarify the content*

*of the studied issues; theoretical – for the analysis of scientific literature; method of system analysis – to generalize the features of the historiographical and memorial situation. Problem-chronological, empirical, comparative and source methods are also used. **The scientific approach** of the publication is the formulation of new provisions on the peculiarities of the participation of Moshynski family in the social and cultural processes of Europe and the United States in the XX century. **Conclusions.** The Moshynsky family embodies the phenomenon of preserving the Ukrainian mentality and culture outside the homeland. Art studios became a nourishing source for the family members, the content and meaning of which was to combine modern art trends with traditional, folk, and Ukrainian ones. All members of the family demonstrated an example of a successful combination of the realization of artistic inspiration with public activities aimed at protecting the national interests of Ukrainians. Of great importance was the family's experience in defending conservative, religious, and values. The phenomenon of the Moshynski family was already realized by contemporaries, who considered it as an ideal model for Ukrainian families in the diaspora. Prospects for further research are to expand the source base, recourse to oral sources, family archives.*

Key words: *prosopography; family; diaspora; emigration; art history; United States.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку історичної науки актуальними є питання мікроісторії, простеження долі людей, які не належали до перших щаблів політичної ієрархії, якими часто раніше маркувалися віхи історії. Багато з цих осіб пов'язані з іншою, надзвичайно актуалізованою у роки незалежності України темою: української еміграції та діаспори. В умовах окупації України у 1920-х – 1991 р. саме українська діаспора уможливила збереження найкращих традицій та інтелектуальних надбань українського народу. Важливо, що здебільшого йдеться про історії цілих родин, де українська свідомість плекалась та успадковувалася, незважаючи на асиміляційні умови діаспори. Досвід українських родин щодо збереження української ідентичності є надзвичайно актуальним у наш час зростання загрози глобалізаційного космополітизму, що в Україні накладається на все ще не викорінені колоніальні комплекси, що ведуть до деукраїнізації.

Аналіз досліджень і публікацій. Історіографічний доробок щодо заявленої теми не є широким. Найвні публікації можна класифікувати за низкою критеріїв. По-перше, за хронологічним, логічно виокремити праці сучасників. З одного боку, вони мають риси мемуарних джерел, з іншого, започатковували історіографічний наратив (Данилевич, 1966; Жила, 1987). Наступною великою хронологічною групою є праці ХХІ ст., сучасна історіографія. У ній переважає енциклопедичний жанр, що тільки незначною мірою відображає особливості життєвого шляху та особливо поглядів представників родини. Щоправда, у деяких працях вказано на значення їх мистецтвознавчого доробку. За тематичним критерієм, головну увагу привертають праці в яких наголошено на значенні родини Мошинських (Крупський, 1965; Кедрин, 1966). Загалом, в історіографії діяльність представників родини Мошинських досліджена недостатньо. Стаття ґрунтується на використанні широкої джерельної бази опублікованих наративних джерел, найважливішими з яких є мемуари та праці В. Мошинського. Для реалізації завдань використано біографічний, просопографічний, історико-генетичний методи, а також низку загальноприйнятих наукових методів.

Мета дослідження полягає у реконструкції історії родини Мошинських, що, окрім засновника, батька, Володимира, мала ще трьох яскравих представників, – його дітей. Разом їх діяльність відображала декілька епох модерної історії, тягнучись від перших десятиліть ХХ ст. і аж до початку ХХІ ст. Історія родини відобразила долю такого вирішально-важливого для України її південного регіону, зокрема, Одеси та Бессарабії. Перебування у діаспорі відобразило історію північноамериканських українців у другій половині ХХ ст.

Виклад основного матеріалу. Засновником родини був Володимир Мошинський (1895–1988), уродженець села Турбов на Поділлі (сучасна Вінницька область) (Жила, 1987). Згідно з родинними переказами, рід Мошинських мав козацьке коріння. В. Мошинський закінчив Московську гімназію та Олексіївську військову школу, служив на Волині, від весни 1917 р. – у званні старшини. Був нагороджений солдатським хрестом Св. Георгія. У червні 1918 – квітні 1920 р. В. Мошинський вів політичну та культурну діяльність в Одесі. Він працював чорноробом в Одесь-

кому залізничному депо з метою поширення української пропаганди до вересня 1918 р., вступив до лав 14-го стрілецького полку четвертої Залізної бригади, в старшинську сотню сотника Вишневського. Охороняв склади. Паралельно навчався у Театральній українській студії, брав участь в організації українських театральних вистав (Мошинський, 1966). В. Мошинський був одним з активних учасників Української революції в Одесі, помічником адмірала М. Остроградського, організатором та членом української військової організації Одеси. На початку грудня він увійшов до 14-ої бригади Української Галицької армії.

У 1920 р. В. Мошинському вдалося вибратися з окупованої комуністами Одеси, переїхати до польського Тарнува та зустрітися з С. Пеглюрою. У 1921–1922 рр. В. Мошинський діяв у складі надзвичайної дипломатичної місії УНР у Румунії у званні молодшого старшини для зв'язку відділу повстанських організацій генерального штабу. Судячи з його листа до шефа військової секції місії генерала С. Дельвіга, сотник В. Мошинський мав з території Молдови потрапити до Одеси як розвідник, але на заваді став корупційний скандал в середовищі причетних до цієї справи румунських та українських уповноважених (Власенко, 2008, с. 146–147).

На території тогочасної Румунської держави, в Ізмаїлі, він залишився до 1944 р. Він розмальовував бессарабські та румунські церкви, меморіали. Наприкінці життя тепло згадував про ці роки: «Південь Бессарабії – милий моєму серцеві край!... з прекрасної далечини, згадуються мені моменти моєї тодішньої творчості з якоюсь душевною радістю, а моменти невигод і неприємностей, якомсь затушовуються, зникають в темряві років» (Мошинський, 1980, с. 9). У післявоєнний період він мешкав в Австрії, а в 1950 р. переїхав до Монреалю, де був активним учасником «Союзу бувших українських вояків у Канаді».

Розквіт мистецької діяльності В. Мошинського припав на 1964–1988 рр., проживання та роботи у місті Денвер (штат Колорадо). «Тут, у США, я зміг ширше розправити свої крила і свої думки – мрії мистця багато легше мені перетворити в дійсність, в образи!», – згадував він (Мошинський, 1980, с. 9).

Він розмалював сім церков, головним чином у штаті Мен, виконав понад сотню портретів (югославського короля Александра,

американця Ловелла Томаса на замовлення Денверського університету та ін.). Створений ним портрет митрополита Андрея Шептицького був придбаний для австрійського замку. В. Мошинський працював у рідкісній техніці малювання на золотому чеканному тлі. Його пензлю належать такі картини, як «Св. Володимир», «Свята Родина», «Архангел Михаїл», «Хрещення України», краєвиди. Втім, не завжди його творчість викликала захоплення. Так, у 1960 р. митрополит Іларіон (І. Огієнко) у відповідь на надіслану йому автором ікону з митрополитом Іларіоном часів Ярослава Мудрого вказав дарувальнику на історичну помилку: Іларіон був зображений з примірником «Повчання дітям князя Ярослава», тоді як, на зауваження І. Огієнка, цей твір написав значно пізніше інший князь, Володимир Мономах. Втім, не виключене непорозуміння, адже В. Мошинський міг мати на увазі заповіт Ярослава Мудрого, який за змістом нагадував основний посил «Повчання дітям» В. Мономаха (Ляхоцький, 2001, с. 361–362).

У 1986 р. В. Мошинський отримав приз «The American by Choise Award». Цю нагороду надавали щороку двом найбільш значимим мешканцям штату Колорадо з числа натуралізованих громадян у день громадянства 17 вересня за їхній внесок у культурний та суспільний розвиток штату. В. Мошинський був першим митцем, хто отримав цю нагороду в її історії вручень, бо до нього її отримували лише громадські та суспільні діячі (Михайленко, 1987).

Передусім був оцінений внесок митця у популяризацію історії штату Колорадо. У день 88-річчя В. Мошинський отримав привітання від президента США Р. Рейгана та його дружини Ненсі (Олінкевич-Колодій, 1983). В. Мошинський був активним учасником денверської групи Української вільної Академії наук у США (Биковський, 1966).

Родина Мошинського сформувалась у бессарабський період його життя та творчості. Обраницею митця стала ізмаїльчанка Лариса Захарівна Чайківська, яка походила з козацької родини. Цим фактом В. Мошинський у подальшому пишався та популяризував його (Мошинський, 1974). Про бессарабські роки він тепло згадував: «це край, у якому я зазнав щастя любові, де одружився з коханою дівчиною, прожив 24 роки молодого життя й де з дружиною виростили на користь Україні своїх трьох дітей» (Мошинський, 1980, с. 9).

19 вересня 1922 р. в Ізмаїлі народився первісток – Наталя. Згодом в університеті австрійського міста Інсбрук вона отримала знання з геології та мінералогії. У США вона вийшла заміж за юриста Юрія Фединського (після смерті чоловіка у 1979 р. згодом пані Наталя одружилася з Романом Слижом і відтоді була відома як Наталя Фединська-Слиж). Після переїзду родини до штату Індіана у 1965 р. Н. Фединська отримала у місцевому університеті науковий ступінь доктора філософії з анатомії та фізіології («Наталя Фединська», 1965). Провідна газета американських українців писала з цієї нагоди: «шукаючи за "таємницею" життєвого успіху подружжя Фединських, треба звернути увагу на їхню релігійність, життєрадісність, взаємну виrozumілість та прикладну співпрацю. А дух цієї співпраці вже виказався в їхніх дітей, Христі, учениці 7-мої кляси, і Юрчика, учня 3-тьої кляси, які по своїй спроможності також ставали у пригоді своїй мамі під час викінчування її докторської праці, що, заслужено, згадано у вступі цієї дисертації» (Данилевич, 1966).

Упродовж двадцяти дев'яти років Н. Фединська викладала в Індіанському університеті в Блумінгтоні, досліджувала дію інсуліну на організм, рак печінки, досліди радіо-ізоотопів в лабораторії атомної енергії тощо. Н. Фединська була дійсним членом Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, членкинею Українського Музею в Нью-Йорку та Союзу Українок Америки, була благодійницею, зокрема, й на установи незалежної України. Незважаючи на те, що Н. Фединська-Слиж не пішла шляхом батька, на відміну від своїх брата та сестри, вона успадкувала палку любов до живопису та сама малювала. Земний шлях науковця обірвався 12 жовтня 2017 р.

26 листопада 1924 р. у родині Мошинських народилась друга дитина – Оксана. З юнацьких років вона пішла батьківським шляхом. Після Другої світової війни в університеті Інсбруку вона студіювала архітектуру та живопис. У Канаді у 1953 р. скінчила мистецькі курси в університеті Д. Вільямса у Монреалі. Найвідомішою працею О. Мошинської став альбом «Книга українських вишивок», видана у Клівленді у 1980 р. (Мошинська, 1980). Без перебільшення, ця книга і зараз залишається хрестомайтійно-класичною у своїй тематиці. О. Мошинська є авторкою цілої низки вітражів, пейзажів, портретів, орнаментів на текстильних виробках,

посуді тощо. Її вагомим внеском у розвиток української культури стало оформлення численних книжок. Так, малюнками художниці були прикрашені книжки відомої письменниці С. Парфанович «Вірний приятель» (Чикаго, 1963), «Карусь і ми» (Чикаго, 1966), «Люди і тварини» (Нью-Йорк, 1969), історичну повість Наталени Корольової «Що є істина?». У середині 1950-х рр. постать О. Мошинської привернула спеціальну увагу видатного українського історика, мистецтвознавця В. Січинського. Характеризуючи її мініатюри, він зауважив: «дивує не тільки сама прецизна техніка рисунку О. Мошинської, але також формальні вартості її. На тих мініатюрах прекрасно передано тип і вираз обличчя, страждання і муки Ісуса Христа, материнська любов Богородиці, добрячість Св. Миколи... На скриньочках, медальонах, тарілочках та інших подібних працях, артистка витворює дрібне мереживо орнаментальних мотивів, що крім свого віртуозного виконання, дають своєрідну стилістику. Ситець бере поодинокі елементи з української народної та історичної орнаментики, але komponує мотиви вільно та оригінально, досягаючи тим враження нового, модерного взору» (Січинський, 1955, с. 9). Серед усіх членів родини Оксана відзначилася найбільшою багатогранністю, бо, окрім образотворчого мистецтва, присвятила себе мистецтву гри на бандурі, жанр, який героїчно втримала та розвинула українська діаспора на чужині. Від 1988 р. вона щороку виступала на фестивалі «Ренесанс» у Колорадо, за що була нагороджена пам'ятною відзнакою. О. Мошинська проявила себе й як активний громадський діяч. У 1980–1987 рр. вона очолювала відділ Союзу українок Америки у Денвері. Зокрема, у 1982 р. за ініціативи американської організації вона виголосила перед 64-ма жінками та одним чоловіком лекцію про вишивання. Цей захід перед не-українцями сприяв популяризації української культури у США (Колодій, 1982). Померла О. Мошинська 30 жовтня 2012 р. Авторка одного з некрологів наголошувала, що впродовж усього продуктивного життя вона була сповнена життєвих сил, енергії та справжньої творчої сили. Вона по-справжньому любила красу природи і знаходила натхнення у подорожах, які заводили її так далеко у Бразилію, Аргентину та Мексику.

Наймолодшою дитиною Мошинських був син Юрій, який народився в Ізмаїлі 28 січня 1929 р. Як і сестра, він закінчив

навчання в Інсбруцькому університеті, в Монреальському університеті та мистецьку школу. Окрім реалізації себе як митець, серед інших членів родини він розгорнув найбільш широку мистецтвознавчу діяльність. Зокрема, впродовж 1970–1974 рр. він вів радіопрограму «Роздуми про мистецтво». На основі цих передач в українському часописі він оприлюднив низку статей на різні історико-мистецькі теми, що разом склали ґрунтовний мистецтвознавчий курс. Видавництво «Хвилі Дністра» у Клівленді видало 12 карток, що ілюстрували шедеври церковної архітектури в Україні XI–XVIII ст. Рисунки з поясненнями виготовив Юрій Мошинський. На першій сторінці кожної картки був наведений малюнок однієї церкви, а на четвертій – пояснення до цієї ж церкви українською і англійською мовами («Вартісний вклад», 1983). У 1963 р. Ю. Мошинський відвідав Японію, де налагодив контакти з японськими митцями і отримав запрошення організувати свою виставку (Кедрин, 1966).

Ю. Мошинський був активним громадським діячем. Варто відзначити його внесок у популяризацію доробку такого чільного представника новітнього етапу українського національного руху, як Оксана Мешко, чії спогади у 1981 р. були видані в його англomовному перекладі «Between death and life» (New York, 1981). Ю. Мошинський був постійним організатором різноманітних заходів, наприклад, у 1999 р. у промові він пов'язав Шевченкові повчання нас, його нащадків, з подіями в роках наших визвольних змагань, включно з недавньою боротьбою УПА, за вільну та незалежну Україну (Овечко, 1999).

Ю. Мошинський був одним з очільників громадських комітетів у Денвері щодо спорудження монументів пам'яті загиблих у Бабиному Яру та жертв Голодомору-геноциду («Комунікат», 1983). Намагання української громади, одним з очільників якої був митець, взяти активну участь у вшануванні жертв київських подій 1941 р., було зумовлено бажанням протистояти антиукраїнським інсинуаціям з боку лідерів жидівської громади, що підкреслювали, що буцімто українці взяли участь у розстрілах. Помер Ю. Мошинський 21 березня 2014 р. у Денвері.

Згадавши про окремих представників родини, слід наголосити на тому факті, який був вже очевидний сучасникам: йдеться не просто про формальний кривний зв'язок, а співпрацю членів

родини на мистецькому та громадському полі, своєрідне унікальне співтовариство однодумців, що не так уже часто траплялося і в Україні, і в колі української еміграції та діаспори. У 1959 р. Оксана та Юрій здійснили подорож Британією та Францією і в результаті видали її яскравий опис з 63-ма власними ілюстраціями (Мошинський, 1963). Юрій та Оксана оформили видання книги І. Світа про українсько-японські взаємини (Світ, 1972).

В. Мошинський згадував з приводу поїздки родини до Мексики: «Ми, родина мистців Мошинських – Володимир, Оксана, Юрко та наше "начальство" Лариса – традиційно щороку їдемо на вакації, їдемо восени у зарання вибране й продумане місце, яке цікавить нас і відповідає нашим задумам. Тому наші вакації не відпочинок (як завжди думають про вакації), а велика, напружена праця артистів-малярів» (Мошинський, 1975, с. 1293).

Зокрема, результатом цих подорожей були численні твори, які експонувались на спільних виставках родини. У 1966 р. у Нью-Йорку демонструвалися 120 олійних творів Володимира, Оксани та Юрія Мошинських (Кедрин, 1966). У Денвері вони організували спільну майстерню, а потім галерею, яку з 1970 р. очолив Ю. Мошинський. Разом члени родини неодноразово виступали на американському телебаченні.

Сучасники відзначали заслугу В. Мошинського для українців у справі виховання нової генерації, своїх дітей, яким він зміг разом з дружиною прищепити не лише любов до усього українського, але й майстерність. Ці коріння дали пагони і для наступного покоління. Нещодавно Україну облетіла звістка про Юрія Фединського, американця, що переїхав з Нью-Йорка до села Крячківка Пирятинського району Полтавської області, яке перетворилося на центр відродження кобзарського мистецтва, щорічного етнофестивалю «Древо кобзарського роду». Йдеться про онука Н. Мошинської та Ю. Фединського. Ю. Фединський визнає вплив на себе тітки О. Мошинської, яка, коли йому було 16 років, порадила поїхати до кобзарського табору, щоб там познайомитися із діаспорою.

Висновки. Родина Мошинських уособлює феномен збереження української ментальності та культури поза межами Батьківщини. Живильним джерелом для представників родини стали мистецькі студії, зміст та сенс яких полягав у поєднанні модерних

мистецьких течій з традиційними, народними, українськими. Усі члени родини продемонстрували приклад вдалого поєднання реалізації мистецького натхнення з громадською діяльністю, що була спрямована на захист національних інтересів українців. Велике значення мав досвід родини у відстоюванні консервативних, релігійних, цінностей. Феномен родини Мошинських був усвідомлений вже сучасниками, які розглядали його як ідеальну модель для українських родин у діаспорі. **Перспективи подальших досліджень** полягають у розширенні джерельної бази, зверненні до усних джерел, родинних архівів.

Джерела та література

- Биковський, Л.** (1966). Десять років науково-організаційної праці на Заході США (Денверська група УВАН). *Визвольний шлях*, 7–8, 957–966.
- Вартісний вклад у підготовку 1000-ліття Хрещення Руси-України. (1983). *Патріярхат*, 7–8, 35.
- Власенко, В.М.** (2008). Документи і матеріали надзвичайної дипломатичної місії УНР у Румунії (1919–1923 рр.). *Пам'ятки*, 8, 129–160.
- Данилевич, Р.** (1966, 25 березня). Успіхи д-ра Юрія і д-ра Наталії Фединських. *Свобода*.
- Жила, В.** (1987, 13 лютого). Справжнє мистецьке зусилля не пропадає (До 92-річчя з дня народження митця В. Мошинського). *Свобода*.
- Івашук, В.** (1971). Мистецькі осяги козацької родини Мошинських. *Українське козацтво*, 4, 40–41.
- Кедрин, І.** (1966, 18 травня). Родина мистців Мошинських у Нью Йорку. *Свобода*.
- Кейван, І.** (1996). *Українські мистці поза Батьківщиною*. Едмонтон.
- Колодій, А.** (1982, 28 квітня). Вісті з Денверу. *Свобода*. Комунікат. (1983, 11 серпня). *Свобода*.
- Крупський, К.** (1965). Родина мистців. *Овид*, 4, 25–28.
- Левченко, С.** (1983, 4 січня). Листопадіві Роковини в Денвері. *Свобода*.
- Ляхоцький, В.П.** (Упоряд.). (2001). *Епістолярна спадщина Івана Огієнка (митрополита Іларіона) (1907–1968)*. Державний комітет архівів України; Український державний науково-дослідний інститут архівної справи. Київ.
- Михайленко, О.** (1987, 28 січня). Українець одержав нагороду «Американець за вибором». *Свобода*.
- Мошинська, О.** (1980). *Книга українських вишивок*. Клівленд: «Хвилі Дністра».

- Мошинський, В.** (1980, квітень). Дунайське козацтво. *Нові дні* (с. 9–12).
- Мошинський, В.** (1974). Родинні зв'язки Мошинських і Чайківських з козацтвом. *Українське козацтво*, 2, 16–17.
- Мошинський, В.** (1966). Український державний театр ім. Т. Шевченка в Одесі й театральна студія ім. М. Кропивницького: (зі споминів про Одесу). *Визвольний шлях*, 11, 1247–1262.
- Мошинський, Ю.** (1963). *У світі мистецьких чарів. Враження з по-дорожжі*. Чикаго.
- М.С.** (2018). Наталія Фединська-Слиж. *Наше життя*, 2, с. 25.
- Наталія Фединська доктором філософії. (1965, 12 жовтня). *Свобода*.
- Овечко, Л.** (1999, 20 травня). Шевченківське свято в Денвері. *Свобода*.
- Олінкевич-Колодій, А.** (1983, 21 липня). Вісті з Денверу. *Свобода*.
- Тимків, Б.М.** (2009). *Мистецтво України та діаспори: дереворізьба сакральна й ужиткова*. Івано-Франківськ: Нова Зоря.
- Світ, І.** (1972). *Українсько-японські взаємини 1903–1945*. Нью-Йорк: Видавництво Українського історичного товариства.
- Сільський Ренесанс Юрка Фединського: американський кобзар*. (б.р.).
Взято з <https://kolo.news/category/suspilstvo/86>.
- Січинський, В.** (1955). Оксана Мошинська. *Наше життя*, 1, с. 8–10.

References

- Bykovskiy, L.** (1966). Desiat rokiv naukovo-orhanizatsiinoi pratsi na Zakhodi SShA (Denverska hrupa UVAN) [Ten years of scientific and organizational work in the Western United States (Denver UVAN group)]. *Vyzvolnyi shliakh – The way of liberation*, 7–8, 957–966 [in Ukrainian].
- Vartisnyi vklad u pidhotovu 1000-littia Khreshchennia Rusy-Ukrainy [A valuable contribution to the preparation of the 1000th anniversary of the Baptism of Rus-Ukraine]. (1983). *Patriarkhat – Patriarchy*, 7–8, 35 [in Ukrainian].
- Vlasenko, V.M.** (2008). Dokumenty i materialy nadzvychainoi dyplomatychnoi misii UNR u Rumunii (1919–1923 rr.) [Documents and materials of the extraordinary diplomatic mission of the Ukrainian People's Republic in Romania]. *Pamiatky – Monuments*, 8, 129–160 [in Ukrainian].
- Danylevych, R.** (1966, March 25). Uspikhy d-ra Yuriiia i d-ra Natalii Fedynskykh [Successes of Dr. Yuri and Dr. Natalia Fedinsky]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Zhyła, V.** (1987, February 13). Spravzhnie mystetske zusyllia ne propadaie (Do 92-richchia z dnia narodzhennia myttsia V. Moshynskoho) [The real artistic effort does not disappear (To the 92nd anniversary of the birth of the artist V. Moshinsky)]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].

- Ivashchuk, V.** (1971). *Mystetski osiahy kozatskoi rodyny Moshynskykh* [Artistic insights of the Moshinsky Cossack family]. *Ukrainske kozatstvo – Ukrainian Cossacks*, 4, 40–41 [in Ukrainian].
- Kedryn, I.** (1966, May 18). *Rodyna mysttsiv Moshynskykh u Niu Yorku* [The Moshynski family of artists in New York]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Keivan, I.** (1996). *Ukrainski mysttsi poza Batkivshchynoiu* [Ukrainian artists outside the homeland]. Edmonton [in Ukrainian].
- Kolodii, A.** (1982, April 28). *Visti z Denveru* [News from Denver]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Komunikat [Communication]. (1983, August 11). *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Krupskiy, K.** (1965). *Rodyna mysttsiv* [Family of artists]. *Ovyd*, 4, 25–28 [in Ukrainian].
- Levchenko, S.** (1983, January 4). *Lystopadovi Rokovyny v Denveri* [November Anniversary in Denver]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Liakhotskyi, P.** (Ed.). (2001). *Epistoliarna spadshchyna Ivana Ohienka (mytropolyyta Ilyariona) (1907–1968)* [The epistolary legacy of Ivan Ogiienko (Metropolitan Hilarion) (1907–1968)]. Kyiv [in Ukrainian].
- Mykhailenko, O.** (1987, January 28). *Ukrainets oderzhav nahorodu «Ame-rykanets za vyborom»* [The Ukrainian received the "American of Choice" award]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Moshynska, O.** (1980). *Knyha ukrainskykh vyshyvok* [Book of Ukrainian embroidery]. Klivlend: «Khvyli Dnistra» [in Ukrainian].
- Moshynskiy, V.** (1980, April). *Dunaiske kozatstvo* [Danube Cossacks]. *Novi dni – New Days* (pp. 9–12) [in Ukrainian].
- Moshynskiy, V.** (1974). *Rodynni zviazky Moshynskykh i Chaikivskykh z kozatstvom* [Moshinsky and Tchaikovsky family ties with the Cossacks]. *Ukrainske kozatstvo – Ukrainian Cossacks*, 2, 16–17 [in Ukrainian].
- Moshynskiy, V.** (1966). *Ukrainskyi derzhavnyi teatr im. T. Shevchenka v Odesi y teatralna studiiia im. M. Kropyvnytskoho: (zi spomyniv pro Odesu)* [Ukrainian State Theater named after T. Shevchenko in Odesa and the theater studio M. Kropyvnytsky: (from memories of Odesa)]. *Vyzvolnyi shliakh – The way of liberation*, 11, 1247–1262 [in Ukrainian].
- Moshynskiy, Yu.** (1963). *U sviti mystetskykh chariv. Vrazhennia z podorozhi* [In the world of artistic magic. Travel impressions]. Chykhahov [in Ukrainian].
- M.S.** (2018). *Natalia Fedynska-Slyzh. Nashe zhyttia – Our life*, 2, p. 25 [in Ukrainian].
- Nataliia Fedynska doktorom filosofii [Natalia Fedinskaya is a doctor of philosophy]. (1965, October 12). *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].

- Ovechko, L.** (1999, May 20). Shevchenkivske sviato v Denveri [Shevchenko Holiday in Denver]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Olinkevych-Kolodiy, A.** (1983, July 21). Visti z Denveru [News from Denver]. *Svoboda – Freedom* [in Ukrainian].
- Tymkiv, B.M.** (2009). *Mystetstvo Ukrainy ta diaspori: derevorizba sakralna y uzhytkova* [Art of Ukraine and the Diaspora: sacred and applied woodcarving]. Ivano-Frankivsk: Nova Zoria [in Ukrainian].
- Svit, I.** (1972). *Ukrainsko-yaponski vzaiemyny 1903–1945* [Ukrainian-Japanese relations 1903–1945]. Niu-York: Vydavnytstvo Ukrainskoho istorychnoho tovarystva [in Ukrainian].
- Silskyi Renesans Yurka Fedynskoho: amerykanskyi kobzar* [Yurko Fedinsky's Rural Renaissance: An American Kobzar]. (n.d.). Retrieved from <https://kolo.news/category/suspilstvo/86> [in Ukrainian].
- Sichynskiy, V.** (1955). Oksana Moshynska. *Nashe zhyttia – Our life*, 1, pp. 8–10 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 27.01.2021 р.